

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 ความสำคัญของงานวิชาการ
2. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
 - 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 ด้านห้องสมุด
 - 2.4 ด้านการวัดและประเมินผล
3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ
4. กระบวนการ “PDCA”
5. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
6. การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดหนองคาย

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

คำว่า งานวิชาการ ในความหมายของคนทั่วไปมักนึกถึงเรื่องวิชาสามัญต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งเน้นไปทางหลักการและทฤษฎี บางคนมักจะนึกถึงงานที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และตัวเลข หนังสือในเชิงความรู้ที่ต้องศึกษาเล่าเรียน จะเห็นได้ว่างานวิชาการจะเปลี่ยนไปตามลักษณะขอบเขตความรับผิดชอบ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์

ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ดังนั้น การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

กิติมา ปรีดิติก (2532 : 47) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในด้านการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16) ให้ความหมาย การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จิตรลดา จตุรนต์ร์ศรี (2539 : 17) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนและที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรมที่วางไว้ รวมทั้งการวัดผลประเมินคุณภาพการเรียนการสอนของครู และนักเรียน ตลอดจนการบริหารเกี่ยวกับงานการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีนั้น เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะละเลยเสียไม่ได้ หากมองการบริหารวิชาการในดำเนินงานของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 84-85) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการ ว่าหมายถึง กระบวนการที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เจริญงอกงาม มีความรู้ ความเข้าใจ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร

วิวัฒน์ นันทศิริ (2542 : 43) การบริหารงานวิชาการโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร ให้ครู – อาจารย์ดำเนินงานร่วมกันโดยใช้กระบวนการบริหารเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของชาติให้ได้ศึกษาตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ

สมบูรณ์ จวนสาง (2544 : 10) การบริหารงานวิชาการโรงเรียน คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนให้ดำเนินไปตามกระบวนการและภารกิจของโรงเรียน โดยทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นและมีคุณภาพเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการทรัพยากรของโรงเรียนเพื่อดำเนินงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านห้องสมุด และการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร นั้นเอง

1.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

กัญญา สาทร (2523 : 363) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการโดยเน้นถึงรายละเอียดของแต่ละงานไว้ดังนี้

1.2.1 พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบ ให้รู้วัตถุประสงค์สำคัญของการสอนรายวิชาที่จะต้องสอนตามหลักสูตรว่ามีอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้างที่ควรนำมาปฏิบัติในการสอนเพื่อเสริมหลักสูตร หรือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน

1.2.2 พิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบโดยรอบคอบว่าเนื้อหาของแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบตรงกับหลักสูตรเพียงใด บางที่ครูที่สอนจำเป็นต้องเพิ่มเติมแก้ไขหรือปรับปรุงด้วยตนเองตามความเหมาะสม

1.2.3 ในกรณีที่มีโครงการสอนอยู่แล้ว ครูต้องร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของโครงการสอนด้วยการพิจารณาดังกล่าวควรเปรียบเทียบกับทางปฏิบัติด้วย เพราะบางที่โครงการสอนบางตอนไม่อาจปฏิบัติได้สมบูรณ์ หรือไม่สะดวกที่จะสอนตามลำดับนั้น ก็อาจต้องปรับปรุงเสียใหม่ให้เหมาะสม ถ้ายังไม่มีโครงการสอน ครูใหญ่ต้องเป็นผู้นำให้ครูร่วมกันจัดทำขึ้นใช้ในโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางควบคุมการสอนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและตรงเป้าหมายของหลักสูตร

1.2.4 พิจารณาข้อสอบวิชาต่าง ๆ ที่เคยจัดสอบมาแล้วเพื่อทราบแนวทางของข้อสอบเพราะโดยปกติข้อสอบแสดงวัตถุประสงค์ของการสอนวิชานั้นออกมาชัดเจนกว่าหลักสูตรเสียอีก แนวของข้อสอบจะช่วยครูได้มากในการสอนให้ถูกทิศทาง

1.2.5 การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแปลงแบบเรียน ไม่มีประโยชน์เลยถ้าครูไม่ยอมเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนและสภาพแวดล้อม การปรับปรุงการสอนของครูมีความสำคัญเหนือกว่าการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียน ครูใหญ่จึงควรมีการแสดงผลภาพในด้านวิชาการ โดยเฉพาะเรื่องวิธีสอนให้ครูได้ฟังเป็นครั้งคราว

1.2.6 ในด้านนักเรียน ครูใหญ่ควรจัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปมาบรรยายวิธีการเรียนที่จะก่อให้เกิดผลดีเป็นครั้งคราว

1.2.7 การกำหนดให้ครูในโรงเรียนผลัดเปลี่ยนเป็นผู้บรรยายพิเศษในการประชุม

นักเรียนบางชั้นหรือทั้งโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้พิเศษเพิ่มเติมได้มาก ครูใหญ่ จึงควรจัดให้มีเป็นประจำอย่างน้อย 2 ครั้ง ในภาคเรียนหนึ่ง ๆ

1.2.8 ควรนำผลการสอบของแต่ละวิชา แต่ละชั้นมาวิเคราะห์ทุกสิ้นปีการศึกษา

1.2.9 ครูใหญ่ควรจัดจงให้ครูทุกคนอ่านหนังสือ แม้จะเป็นตำราที่เคยเรียนมาแล้ว

1.2.10 ควรมีการประชุมครูเพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอนและการเรียน ของนักเรียนเสียบ้างอย่างน้อยภาคเรียนหนึ่ง ๆ ควรทำได้สัก 2 ครั้ง

1.2.11 ครูใหญ่ควรไปเยี่ยมห้องเรียนขณะสอนเสียบ้าง ให้รู้ว่าในโรงเรียนครูเขา สอนกันอย่างไร และควรทำเป็นประจำจนครูรู้สึกเป็นธรรมดาที่ครูใหญ่มาชอการสอน

1.2.12 ครูใหญ่ควรจัดจงให้ครูมีชั่วโมงว่างเข้าไปนั่งคุยเพื่อนครูสอนเสียบางจะได้ ช่วยกันดัดเตือน แก้ไขวิธีสอน ได้ดีขึ้น และบางที่อาจเกิดความคิดดี ๆ นำมาแก้ไขปรับปรุง ตนเองได้

1.2.13 ครูใหญ่ไม่ควรแสดงการสอนให้ครูน้อยด้วยตนเอง เพราะอาจผิดพลาด ได้ แต่ถ้าอยากให้ครูเห็นวิธีการดี ๆ อาจเชิญครูอื่นที่เห็นว่ามีความสามารถมาแสดงให้ดูจะดีกว่า ฟังระลึกเสมอว่าวิธีสอนของใครก็ของคนนั้น หากที่จะเสียแบบกันได้ เพราะบุคลิกภาพของครู แต่ละคนไม่เหมือนกัน นักเรียนแต่ละห้องก็ไม่เหมือนกัน

1.2.14 ในระหว่างหยุดเรียนภาคปลาย โรงเรียนควรจัดให้มีการสัมมนาของ คณะครูทั้งโรงเรียนเสียบ้าง เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอน ใน บรรยากาศทางวิชาการ โดยอาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกบรรยายด้วย หรืออาจส่งครูไปอบรม ที่หน่วยงานอื่นบ้าง

1.3 ความสำคัญของงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เพราะจุดประสงค์หลัก ในการจัดตั้งสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนากำลัง ไม่ ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น จะทราบ ได้จากการพิจารณาจากผลงานทางวิชาการ

นิพนธ์ กิณวงศ์ (2532 : 67) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษา ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ให้ความสำคัญต่องานวิชาการมาก แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ได้ อย่างสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญแก่งานวิชาการ และเข้าใจขอบเขตของ การบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนเป็นอย่างดี

จิตรลดา จตุรนต์ร์ศรี (2539 : 17) ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่า เป็นหัวใจของ

โรงเรียนและที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอน การปฏิบัติตามโปรแกรมที่วางไว้ รวมทั้งการวัดผลประเมินผลการเรียน การตรวจสอบคุณภาพการสอนของครู และการบริหารเกี่ยวกับงานการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

ดังนั้น งานบริหารด้านวิชาการจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษานั้น ๆ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการที่สำคัญ

สรุปได้ว่า งานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารและครูผู้สอนในอันที่จะร่วมมือในการดำเนินการเพื่อพัฒนางานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผล ตลอดจนพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ได้มีผู้รู้ได้กล่าวไว้ดังนี้

สมาคมการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (องค์การ อินทร์มพรรย์. 2544 : 162 ; อ้างอิงมาจาก National Education Association. n.d.) ได้กล่าวเกี่ยวกับหน้าที่และกิจกรรมของงานวิชาการที่ครูใหญ่จะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

1. มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตร
2. มีบทบาทในการกำหนดวิธีสอนให้เหมาะสมกับวิชาต่าง ๆ
3. มีบทบาทในการกำหนดชั้นเรียนของนักเรียน
4. เป็นแหล่งแนวความคิดใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น

ขึ้น

5. นำแนวคิดใหม่ ๆ ที่ตีมาทดลองใช้
6. แนะนำและเผยแพร่วิธีการปรับปรุงการสอนในโรงเรียนและในกลุ่มโรงเรียน พัฒนานโยบายการศึกษาในกลุ่มโรงเรียน

กรมสามัญศึกษา (องค์การ อินทร์มพรรย์. 2544 : 163 ; อ้างอิงมาจาก กรมสามัญศึกษา. 2539 : 45) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่ครูใหญ่จะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

1. วางโครงการดำเนินงานของโรงเรียน
2. จัดทำโครงการดำเนินงานตามหลักสูตรและปรับปรุงให้ใช้ได้เหมาะสมอยู่

เสมอ

3. แนะนำ ควบคุมการสอนของครูให้ดำเนินไปตามโครงการสอน

4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอน
5. ดำเนินการวัดผลการศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบและหลักการวัดผลการศึกษา
6. สนับสนุนในการค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุง วิธีการสอนให้ดีขึ้น
7. จัดให้มีการประชุมอบรมในโรงเรียน เช่น การปฐมนิเทศครูใหม่ การประชุมครูเพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เป็นต้น

วิชัย ชรรณเจริญ (2541 : 15) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การเรียนการสอน
3. ห้องสมุด
4. การวัดและประเมินผล

จากตัวอย่างที่ได้ยกมา แสดงให้เห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษาซึ่งนักเรียนจะได้รับนั้น นับได้ว่าเป็นงานวิชาการที่ผู้บริหารรับผิดชอบ

ในที่นี่ จะเห็นว่าแนวคิดของวิชัย ชรรณเจริญ (2541 : 15) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่ครอบคลุมและแบ่งเป็นด้านอย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงได้ยึดขอบข่ายของงานวิชาการตามแนวคิดนี้ จึงได้นำเสนอรายละเอียดของการบริหารงานวิชาการแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

การจัดการศึกษามีคุณภาพดีเพียงใดขึ้นอยู่กับหลักสูตร เพราะหลักสูตรจะกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา โดยจะรวมเอาจุดมุ่งหมายเนื้อหา กิจกรรมไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งจะเห็นได้จากความหมายของหลักสูตรดังที่จะกล่าวต่อไป

2.1.1 ความหมายของหลักสูตร

กู๊ด (Good, 1973 : 75) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า มี 3 นัย ดังนี้ นัยแรก หลักสูตร เป็นเนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนจบชั้น หรือรับใบประกาศนียบัตร ในหมวดวิชา หรือสาขาวิชาใดสาขาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคม เป็นต้น

นัยที่ 2 หลักสูตร เป็น โปรแกรมการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนจนจบ และได้รับประกาศนียบัตรต่าง ๆ และนัยสุดท้าย หลักสูตร เป็นกลุ่มของวิชา หรือ ประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนภายใต้การแนะนำของสถานศึกษา

เลวิสและมิต (Lewis and Miel. 1975 ; อ้างถึงใน วิชัย คิสสระ 2535 : 10) ให้นิยามหลักสูตรว่า เซ็ทของความตั้งใจเกี่ยวกับโอกาส ในการจัดให้คน ได้รับการศึกษา ร่วมกับคนอื่นและสิ่งอื่น ๆ ในระยะเวลาและเนื้อหาที่จัดไว้อย่างแน่นอน

บริวเวอร์ (Brewer. 1980 ; อ้างถึงใน อภิสมัย วุฒิปิรพงษ์. 2540 : 25) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนงานประสบการณ์เรียนรู้ ให้ทางเลือกที่มีความหลากหลาย สามารถ สร้างทักษะ ความรู้ความสามารถ ความคิดรวบยอดและความต้องการพื้นฐานของบุคคล ลำดับ ขั้นตอนการวางแผน หลักสูตร มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิเคราะห์ทางเลือกการเลือกวางแผน หลักสูตร การสร้างหลักสูตรและการออกแบบประเมินผล ครูผู้สอนต้องเลือกเนื้อหาและ กิจกรรม เพื่อที่จะ ให้เด็กสามารถเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ครูต้องวัดและ ประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคล ครูต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก และเตรียม กิจกรรมที่มีความเหมาะสมให้เด็กเลือกโปรแกรมด้วยตนเอง

กมล สุติประเสริฐ (2517 : 32) ให้ความหมายหลักสูตรว่า คำว่า หลักสูตรมิได้หมายความว่าเพียงหนังสือ หรือหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ แต่มีความ หมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดจัดให้แก่เด็ก ซึ่งรวมไปถึงการสอนของครูที่มี ต่อนักเรียน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา การเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ทั้งภายในและภายนอกสังคมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต หลักสูตรยังหมายถึงกิจกรรมทุกชนิดใน โรงเรียนที่จัดให้กับผู้เรียน

2.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้

ในการนำหลักสูตรไปใช้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้
 โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 142) ได้กล่าวไว้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้
 เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปสู่การปฏิบัติจริงใน
 โรงเรียนเพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรนั้น ๆ ก็ไม่มี
 ความหมาย

วิชัช ธรรมเจริญ (2541 : 81) เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้
 ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้นจึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ ดังนี้

1. จัดให้พระภิกษุสามเณร ได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวาง เพื่อสำรวจ
 ความถนัดและความสนใจ
2. จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้พระภิกษุสามเณร ได้รู้จักและเข้าใจ
 ตนเอง ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ
3. ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาวิชาพระปริยัติธรรม
 และวิชาสามัญและประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
4. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขปัญหาของพระภิกษุสามเณร
 อย่างต่อเนื่อง
5. จัดการเรียนการสอนเน้นวิชาพระปริยัติธรรม เน้นกระบวนการคิด
 อย่างมีเหตุผล ใช้กระบวนการกลุ่มและสามารถนำไปปฏิบัติได้
6. การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้อง
 การเสริมสร้างค่านิยม ศีลธรรมเพื่อเป็นศาสนทายาทที่ดี

สรุป การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
 โดยการสร้างหลักสูตรเพื่อใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม การจัดการเรียนการสอน การจัดการครูเข้า
 สอนตามความสามารถและความถนัด การแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ภิกษุ
 สามเณร ได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถนำไปปฏิบัติได้และ
 การติดตามผลการใช้หลักสูตร ให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการจัดปัจจัย
 และสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่มี
 ความรู้ ความสามารถ ค่านิยม ศีลธรรมเพื่อเป็นศาสนทายาทที่ดี นั่นเอง

2.1.3 หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534 มีเวลาเรียน ประมาณ 3 ปี (หรือ 6 ภาคเรียน) โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยวิชาบังคับ วิชาเลือกเสรี กิจกรรม และกิจของสงฆ์ ดังนี้ (วิชัย ชรรณเจริญ, 2541 : 81)

- 1) วิชาบังคับ (จำนวน 78 หน่วยการเรียนรู้) แบ่งเป็น
 - 1.1) วิชาบังคับแกน (จำนวน 72 หน่วยการเรียนรู้) ได้แก่ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ศาสนาปฏิบัติ ภาษาบาลี และธรรมวินัย
 - 1.2) วิชาบังคับเลือก (จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้) เลือกจากวิชา สังคมศึกษา
 - 2) วิชาเลือกเสรี (จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้) ให้เลือกเรียนจากรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พัฒนาศักยภาพ หรือพระปริยัติธรรม
 - 3) กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้
 - 3.1) กิจกรรมแนะแนว/กิจกรรมแก้ปัญหา/กิจกรรมพัฒนา
 - 3.2) การเรียนรู้ จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
 - 3.3) กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค
 - 4) กิจกรรมของสงฆ์ ได้แก่ กิจที่พระภิกษุสามเณรปฏิบัติเป็นประจำ
อยู่ในวัด คือ กิจประจำวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- สำหรับเกณฑ์การจบหลักสูตรนั้น นักเรียนต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี 96 หน่วยการเรียนรู้ โดยต้องเรียนวิชาบังคับ 78 หน่วยการเรียนรู้ วิชาเลือกเสรี 18 หน่วยการเรียนรู้ และทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินผลการเรียน ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ วิชาบังคับแกนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 85 หน่วยการเรียนรู้ และในแต่ละภาคเรียน ต้องเข้าร่วมกิจของสงฆ์ โดยต้องเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกิจวัตรที่ทางวัดกำหนด

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2534

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อปี								
	ม.1			ม.2			ม.3		
	บังคับ		เลือกเสรี	บังคับ		เลือกเสรี	บังคับ		เลือกเสรี
	แกน	เลือก		แกน	เลือก		แกน	เลือก	
1. ภาษา									
ภาษาไทย	4	-		4	-		4	-	-
ภาษาต่างประเทศ	-	-		-	-		-	-	
2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์									
วิทยาศาสตร์	3	-		3	-		3	-	
คณิตศาสตร์	3	-		3	-		-	-	
3. สังคมศึกษา	2	2	5	2	2	5	2	2	8
4. พัฒนาบุคลิกภาพ									
สุขศึกษา	1	-		1	-		1	-	
ศาสนปฏิบัติ	4	-		4	-		4	-	
5. พระปริยัติธรรม									
ภาษาบาลี	5	-		5	-		5	-	
ธรรมวินัย	3	-		3	-		3	-	
6. อาชีพพื้นฐาน	-	-		-	-		-	-	
รวม (ไม่น้อยกว่า)	25	2	5	25	2	5	22	2	8
	32			32			32		
กิจกรรม									
1. กิจกรรมแนะแนว หรือ		1			1			1	
กิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรม									
พัฒนาการเรียนรู้									
2. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน		2			2			2	
รวม (ไม่น้อยกว่า)		35			35			35	
กิจของสงฆ์	เป็นกิจที่พระภิกษุสามเณรปฏิบัติเป็นประจำอยู่ในวัด								

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า โครงสร้างหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีกลุ่มวิชาที่ต้องเรียน 6 กลุ่ม กิจกรรม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมอิสระของผู้เรียน และกิจของสงฆ์

2.2 การจัดการเรียนการสอน

ขอบข่ายของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและไม่จัดต่อพระธรรมวินัย มี 3 ด้าน คือ (กรมการศาสนา, 2542 : 7)

2.2.1 การสำรวจความรู้พื้นฐานและการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียน

กิจกรรมด้านนี้ ครูเป็นผู้มีบทบาทช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความพร้อม และมีแรงกระตุ้นที่จะเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เนื่องจากเมื่อได้ทำการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วย่อมจะเป็นรายบุคคลนี้ถือว่าการเตรียมความพร้อมอย่างหนึ่งให้แก่ผู้เรียน การสำรวจความรู้พื้นฐานและการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน เป็นกิจกรรมเริ่มต้นของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการเพื่อจะได้ทราบพื้นฐานทุกด้านของผู้เรียน แล้วจะได้นำมาประมวลเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ถูกต้อง และได้ผลทั้งแก่ผู้เรียน และแก่สถานศึกษามากที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542 : 25)

กล่าวโดยสรุป การสำรวจความรู้พื้นฐานและการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนนั้น เป็นการสำรวจพื้นฐานก่อนรับเข้าเป็นนักเรียน โดยอาจใช้วิธีสอบวัดความพร้อมและความถนัดของผู้เรียน เช่น การสัมภาษณ์ แล้วจึงจัดกิจกรรมปฐมนิเทศและจัดกิจกรรมเสริมก่อนเข้าเรียน

2.2.2 การเตรียมการสอน

ในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเรียนแบบท่องจำมาเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย ทำให้เกิดพัฒนาการในทุกด้านอันเป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะเตรียมการสอน และทำแผนการสอนให้สอดคล้องตามระบบวิธีนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้แสดงออกถึงความสามารถของตนและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อันจะเป็นประโยชน์ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้เป็นอย่างดีมีความสุขต่อไป

2.2.3 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เพื่อให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จสูงสุด ผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ จะมีผลให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อการเรียนและมีความสนใจในการเรียนรู้ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันก็จะตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปในตัวด้วย

คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers, n.d. ; อ้างถึงใน วัฒนาพร ระบุว่าทุกข์, 2542 : 4-7) เป็นผู้คิดค้นและใช้คำว่า เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child – centred) เป็นครั้งแรก การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ โรเจอร์ได้วางหลักการเป็นอันพื้นฐานของแนวคิดที่ว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน
2. เนื้อหาวิชาต้องมีความสัมพันธ์และมีความหมายต่อการเรียนรู้
3. การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมการเรียนการสอน

4. มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกลุ่มของผู้เรียน
5. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้
6. ผู้เรียนมีโอกาสที่จะได้เห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างไปจากเดิม
7. การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

หลายด้าน

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการสำรวจความรู้พื้นฐานและการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียน การเตรียมการสอนและการพัฒนาวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย

2.3 ด้านห้องสมุด

ห้องสมุด ถือเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก เพราะเป็นแหล่งรวมของวิชาการทั้งปวงที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนเท่านั้น ห้องสมุดยังเป็นแหล่งบริการทางวิชาการสำหรับครูและผู้ที่สนใจอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือ การใช้เวลาว่าง

ให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มพูนความสามารถในการศึกษา ค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของห้องสมุด

รัฐจวัน อินทรกำแหง (2518 : 75) กล่าวว่าไว้ว่า ห้องสมุด คือ สถานที่รวบรวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นแหล่งวิทยากรความรู้ ความเห็นของนักปราชญ์ นักวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ทรรณียา กัลยาณมิตร (2514:24) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษาสมัยนี้ ถือว่าห้องสมุดโรงเรียน เป็นหัวใจของการศึกษาเพราะห้องสมุดเป็นที่รวมวิทยากรทั้งหลายทั้งที่บังคับให้เรียนในหลักสูตรและไม่บังคับ ทั้งที่เป็นหนังสือพิมพ์และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น รูปภาพ แผนที่ เทปบันทึกเสียงต่างๆ ห้องสมุดโรงเรียนที่ดีจำเป็นจะต้องจัดตัวเองให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาในโรงเรียน จัดบริการต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ ฉลาดเฉลียว และเป็นแหล่งที่นักเรียนใช้เป็นแหล่งที่เสริมความรู้ที่ได้มาจากครู และเป็นสถานที่ที่ครูใช้เป็นแหล่งที่เพิ่มพูนความรู้ของตนเองให้เจริญงอกงามขึ้น

แม่นามาส ซวลิต (2521 : 8-10) ได้เน้นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนว่า มีความสำคัญในอันที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ เป็นต้นว่าช่วยฝึกทักษะการอ่านหนังสือให้แก่นักเรียนเพิ่มเติมจากแบบเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และสติปัญญา และเพื่อปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงอาชีพ อย่างน้อยที่สุดเพื่อเป็นแหล่งให้ความเพลิดเพลินในความว่าง โดยที่ห้องมีหนังสือและวัสดุต่างๆ ครบถ้วน มีบรรณารักษ์คอยให้บริการและแนะนำช่วยเหลือ

2.3.2 วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

- 1) เพื่อให้การศึกษา เป็นแหล่งที่ให้การศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์และนักเรียน
- 2) เพื่อความรู้และข่าวสาร ห้องสมุดที่ทันสมัย นอกจากจะเป็นที่รวบรวมตำรา หนังสือและวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ แล้ว ยังเป็นแหล่งที่ให้บริการในด้านข่าวสาร ความรู้ทั่วไป เช่น การนิเทศการ การจัดแผนกระดานเพื่อปิดประกาศข่าวสารความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการจัดเชิญวิทยากรและการประชุม เพื่อเผยแพร่ความรู้และข่าวสาร
- 3) เพื่อการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดเป็นแหล่งหนังสืออ้างอิงที่ใช้เป็นการค้นคว้าการวิจัย
- 4) เพื่อความจรรโลงใจ เป็นแหล่งที่มีหนังสือที่เป็นหนังสือบันเทิงหรือการจัดกิจกรรม การฉายภาพยนตร์ วิดีทัศน์เพื่อความจรรโลงใจ

5) เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีมุมที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ และเป็นที่พักผ่อนคลายจากการเรียนในห้องเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ (2534 : 76) กล่าวถึงห้องสมุดว่าในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ ได้จัดให้ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ มีห้องสมุดโรงเรียน หรือมุมหนังสือ เพื่อให้เป็นแหล่งค้นคว้าสำหรับบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และนักการศึกษา โรง ตลอดจนชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรในโรงเรียนควรจะได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ดังกล่าวให้คุ้มค่า ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียน หรือมุมหนังสือ จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ทุกโรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อโดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1. สนองกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร 2. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และสนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และ 3. เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของผู้บริหาร ครู นักเรียน และนักการศึกษา โรง ตลอดจนชุมชน

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับงานห้องสมุด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดงานห้องสมุด ดังนี้

- 1) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดโรงเรียนและมุมหนังสือ
- 2) ให้ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียนและมุมหนังสือว่า เป็นเสมือนหัวใจของงานวิชาการ โรงเรียน
 - 3) จัดบุคลากรเข้าทำงานห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม
 - 4) ให้การสนับสนุนทางการเงินอย่างเพียงพอ
 - 5) สนับสนุนในเรื่องการจัดสถานที่วัสดุสารนิเทศ ครุภัณฑ์ และอื่น ๆ ตามสภาพของห้องสมุด
 - 6) สนับสนุนการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุด
 - 7) เป็นที่ปรึกษาแก่คณะกรรมการห้องสมุดและครูทำหน้าที่บรรณารักษ์
 - 8) นิเทศและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนหรือมุมหนังสือเป็นระยะ ๆ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการด้านห้องสมุด หมายถึง การดำเนินการจัดซื้อจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้ง การกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาใน

โรงเรียนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนส่งเสริมครูและนักเรียนให้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

2.4 การวัดผลและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญจะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่จะตรวจสอบว่า นักเรียน ได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการเพียงใด ผลจากการวัดผลและประเมินผล จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง และจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจัง และสามารถบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.1 ความหมายของการวัดผลและประเมินผล

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 166) ได้แยกให้เห็นอย่างชัดเจน ในความหมายของการวัดผลและประเมินผล ไว้ดังนี้ การวัดผล หมายถึง การกำหนดหน่วยให้แก่ปริมาณที่มีอยู่ โดยใช้เครื่องมือวัด การวัดทางการศึกษาที่ใช้กันอยู่อาจเป็นการสังเกตของครู การตรวจสอบพฤติกรรม การทดสอบ ส่วนการประเมินผล หมายถึง การนำผลที่วัดได้มาตีค่า หรือหาคุณค่า ดังนั้น การประเมินผลควรจะรวมถึงการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ วิธีการที่ได้ใช้ไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย รวมทั้งพิจารณาถึงปริมาณของคุณสมบัติที่วัดได้ เช่น เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี

ชวาล แพร่ตฤกุล (2518 : 84) กล่าวว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่จะได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรม ที่นักเรียนมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้น ก็คือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาได้ตอบออกมา เป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานใด

ส่วนคำว่า การประเมินผลนั้น หมายถึง กระบวนการที่ครูทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ครูนำผลจากการวัดเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปวินิจฉัย ตีราคาคุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า ผู้เรียนมีคุณภาพสูง หรือต่ำ สมควรสอบได้ หรือตก

การประเมินผลจะมีได้ต้องมีการวัดผลสิ่งนั้นก่อน กล่าวคือ เรามักจะแสดงผลของการวัดออกมาเป็นตัวเลขว่า นักเรียนคนนั้นมีความรู้มาก น้อยเพียงใด โดยดูจากคะแนนที่สอบว่าได้ทำไรแล้วนำมาประเมินค่า ซึ่งจะการทำต่อเมื่อมีสิ่งอื่นมาเปรียบเทียบ เพื่อ

พิจารณาหาสิ่งนั้น ดีหรือเลว ควรปรับปรุง ยกเลิก หรือขยายต่อไป ดังนั้น การวัดผลจึงมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าผลของการวัดถูกต้อง การประเมินผลมักเชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริง ถ้าหากผลของการวัดผิดพลาด การประเมินผลก็ย่อมผิดพลาดไปด้วย

2.4.2 การวัดและประเมินผลการเรียน

ในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน นอกจากจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ทุกด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยแล้ว ยังต้องปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และปลายภาคเรียนรวมทั้งคำนึงถึงคำอธิบายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2534 (วิชัย ชรรณเจริญ 2541 : 111) ซึ่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนี้ ได้กำหนดหลักการในการประเมินผลการเรียนว่า ในการประเมินจะต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย และนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ ฉะนั้น ในการตรวจสอบว่าผู้เรียน ได้พัฒนาไปตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ ผู้ตรวจสอบจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนโดยตลอด ในการวัดผลการเรียน จะต้องเลือกใช้เครื่องมือวัดให้ตรงตามจุดประสงค์ ผู้ที่ทำหน้าที่ได้ดีที่สุดก็คือ ครูผู้สอน ระเบียบนี้จึงให้สถานศึกษาเป็นผู้วัดผลและประเมินผลการเรียนเอง

สำหรับการประเมินผลการเรียนนั้น จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา ในกรณีที่ยารายวิชาใช้คำอธิบายรายวิชาาร่วมกัน ผู้สอนจะต้องพิจารณาแยกจุดประสงค์และเนื้อหาให้ชัดเจน ว่ารายวิชาใดมีจุดเน้นอย่างไร จะจัดแบ่งเนื้อหาอย่างไร

การประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนเป็นกลไกในอันที่จะปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้น และบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น ระเบียบข้อนี้จึงระบุให้นำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

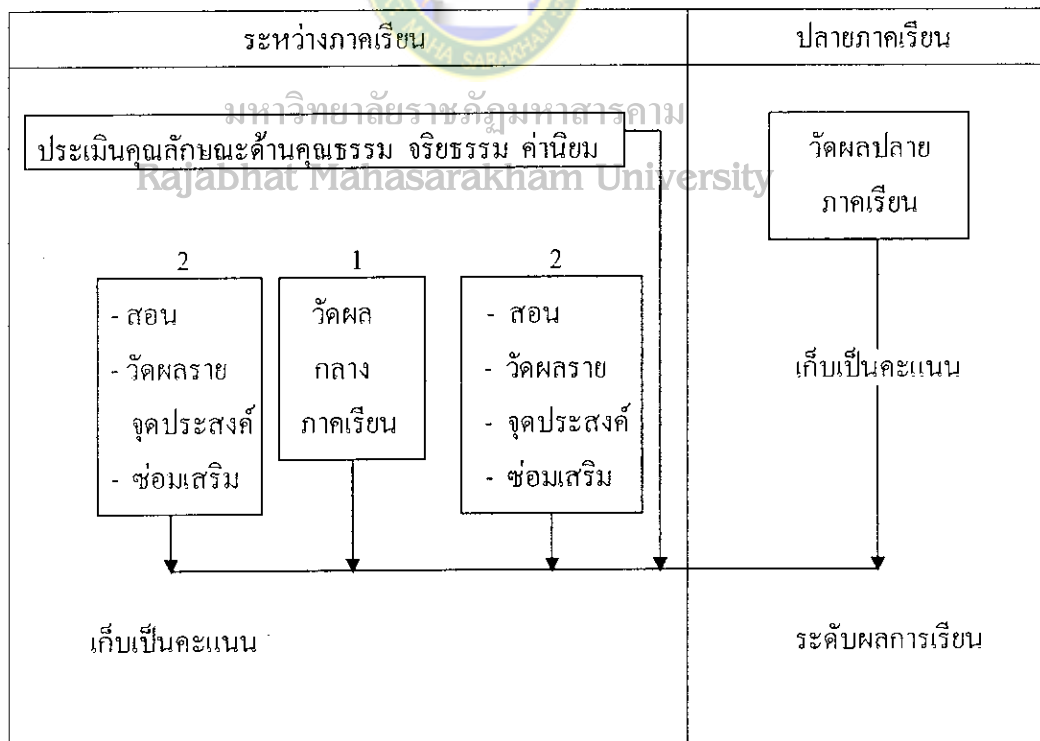
สำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อย เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดมีความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์ ควรจะได้ศึกษาว่า ผู้เรียนมีข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อนในเรื่องใด แล้วจึงทำการสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ใช้ในปัจจุบัน เพราะการปล่อยให้ผู้เรียนไม่ผ่านในจุดประสงค์ที่สำคัญ ๆ ย่อมอาจจะส่งผลทำให้ผู้เรียนได้ระดับผลการเรียน “0” หรือได้ “ร” ในรายวิชานั้น และทั้งนี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในภายหลัง กล่าวคือเมื่อผู้เรียนเรียนครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ผู้เรียนอาจจะไม่มีความรู้เพียงพอตามที่หลักสูตรกำหนด หรือมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการนำผลการวัดได้กระทำมาตลอดภาคเรียน มาเปลี่ยนให้เป็นระดับผลการเรียน

2.4.3 วิธีการประเมินผลการเรียน

วิธีการประเมินผลการเรียนตามระเบียบฉบับดังกล่าว มีรูปแบบดังแสดงไว้ในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการประเมินผลการเรียน (กรมการศาสนา. 2541 : 114)

2.4.4 หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างานวัดผลและประเมินผล

- 1) จัดหาแบบพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียน
- 2) จัดทำเอกสารจัดหาข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้อง
- 3) ศึกษาเปรียบเทียบ ค่าถาม ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลอยู่เสมอ
- 4) คูแผลครูอาจารย์ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลให้ถูกต้อง
- 5) พิจารณาตัดสินปัญหาเกี่ยวกับการโอนผลการเรียนการวัดผล และประเมินผลการเรียน
- 6) ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ที่ผ่านการอบรมหรือศึกษาทางการวัดผล และประเมินผลการเรียนได้มีบทบาทในการพัฒนาการวัดผล และประเมินผลการเรียน
- 7) ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของครู อาจารย์ก่อนที่จะส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติผลการสอบ
- 8) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อทดสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐาน
- 9) เก็บรักษาเอกสารและหลักฐานการประเมินผลการเรียนแต่ละเอกสารอื่นตามความจำเป็นที่ต้องใช้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 10) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำลายเอกสาร การวัดผลและ การประเมินผลที่หมดความจำเป็น
- 11) ดูแล บำรุง รักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย
- 12) เสนอโครงการเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลและรายงานตามลำดับชั้น

นอกจากจะรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผลแล้ว องค์กรประกอบสำคัญของการวัดผล ประเมินผล ด้านเทคนิคการวัดผล และคุณลักษณะที่ดีของข้อสอบ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดทำข้อสอบ วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อใช้ในการวัดผล กำกับติดตามให้มีการประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล รวมทั้งการกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวัดและประเมินผลตามระเบียบ

3. ปัญหาการบริหารงาน

3.1 ความหมายของปัญหา

อูลส์ชัค และคณะ (Ulschak and Others. 1981 : 1) กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง ช่องว่าง (A Gap) ระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ภาวिका ธาราศรีสุทธิ (2537 : 41) ได้ให้ความหมายของปัญหา หมายถึง ผลที่ปรากฏซึ่งไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง หรือต้องการให้เป็น รวมทั้งอุปสรรคและข้อขัดข้องในการดำเนินงานใด ๆ

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2539 : 48) ได้กล่าวว่า ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ปัญหา หมายถึง ความแตกต่าง หรือช่องว่างระหว่างสภาพที่พึงประสงค์กับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3.2 ประเภทของปัญหาการบริหารงานวิชาการ

Rajabhat Mahasarakham University

ผู้วิจัยได้กำหนดประเภทของปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ไว้ 4 ด้านดังนี้

3.2.1 ปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

หมายถึง ปัญหาด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคในการการนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ทำให้ไม่สามารถสร้างหลักสูตรเพื่อใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม จัดตารางสอน จัดครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด ไม่สามารถแสวงหาวิธีสอนที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ภิกษุสามเณร ได้ใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ การติดตามผลการใช้หลักสูตรไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งอุปสรรคในการจัดบิณฑบาตและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ ค่านิยม ศีลธรรมเพื่อเป็นศาสนทายาทที่ดี

3.2.2 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หมายถึง ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคในการดำเนินการดำเนินการสำรวจความรู้พื้นฐาน และการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียน การเตรียมการสอนและการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย

3.2.3 ปัญหาด้านห้องสมุด

หมายถึง ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคในเรื่องการดำเนินการจัดซื้อจัดหา ทรัพยากรต่าง ๆ การกำหนดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการ จัดบริการของห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางของการศึกษาในโรงเรียน ได้อย่างแท้จริง รวมทั้ง อุปสรรคในการส่งเสริมครูและนักเรียนให้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดอย่างคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

3.2.4 ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล

หมายถึง ข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมให้มีการจัดทำ ข้อสอบวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อใช้ในการวัดผล ไม่สามารถกำกับติดตามให้มีการประเมินผลการ เรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล การกำหนดโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ วัดและประเมินผลตามระเบียบ ไม่เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์

Rajabhat Mahasarakham University

4. กระบวนการ “PDCA”

การวิจัยนี้ ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยอิงกระบวนการ “PDCA” ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงระบบของเดมมิ่ง จึงได้นำเสนอแนวคิดนี้ไว้โดยสังเขป ดังนี้

4.1 หลักการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง 14 ข้อ

หลักการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง 14 ข้อ ได้แก่ (Bennett, 1992 : 2 ; Citing Deming, 1949)

4.1.1 จงสร้างปณิธานอันมุ่งมั่นแน่วแน่ในการปรับปรุงคุณภาพของสินค้า หรือบริการ

ผู้บริหารจะต้องมีความมุ่งมั่นในเรื่องของการสร้างคุณภาพ ต้องมีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน ต้องผูกพันในเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยมีความอดทนเพียงพอที่จะรอผลลัพธ์ให้เกิดขึ้นด้วยการตั้งปณิธานอย่างมุ่งมั่นแน่วแน่นี้ ควรจะมุ่งมั่นไปใน 4 เป้าหมายหลัก คือ นวัตกรรม (Innovation) การวิจัยและพัฒนา

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) และการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Preventive Maintenance)

4.1.2 จงยอมรับปรัชญาใหม่ของการบริหาร

ผู้บริหารจะต้องยอมรับวัฒนธรรมแห่งคุณภาพ เสมือนหนึ่งปรัชญา การดำเนินชีวิต หรือลัทธิศาสนา โดยจะต้องทำให้คุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของงานให้ได้ เพราะคุณภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพนักงานทุกคนจากการทำงานตามสั่ง กลายเป็นการดูแลรับผิดชอบในผลงานของตนเอง

4.1.3 จงยุติการควบคุมคุณภาพโดยอาศัยการตรวจสอบ

การควบคุมคุณภาพจะต้องมุ่งที่การควบคุม กระบวนการผลิต เป็นสำคัญ ไม่ใช่อาศัยการตรวจสอบที่ตัวสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้วเท่านั้น เพราะการตรวจสอบขั้นสุดท้าย ไม่ได้เป็นการป้องกันความผิดพลาดไม่ให้เกิดขึ้น

4.1.4 จงยุติวิธีดำเนินธุรกิจ โดยการตัดสินกันที่ราคาขายเพียงอย่างเดียว

การใช้ราคาขายต่ำสุดเป็นเกณฑ์ในการดำเนินธุรกิจเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะราคาขายสินค้าจะไม่มี ความหมายใดๆ หากธุรกิจไม่มีมาตรการที่เชื่อถือได้ในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของสินค้านั้น

4.1.5 จงปรับปรุงระบบการผลิตและระบบการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

การสร้างเสริมคุณภาพให้เกิดขึ้น ไม่ใช่งานที่ทำครั้งเดียวเสร็จเลย แต่เป็นงานที่จะต้องทำการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นค่อยไป และจะต้องทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตลอดไปด้วยการใช้วงจรเดมมิงเพื่อการปรับปรุง (PDCA Deming Cycle) ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง

4.1.6 จงทำการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ

องค์กรจะต้องจัดทำแผนการฝึกอบรม และให้การศึกษาแก่พนักงานทุกคนในเรื่องของคุณภาพและการบริหารจัดการคุณภาพ โดยเฉพาะเรื่องของการควบคุมคุณภาพเชิงสถิติ และ เครื่องมือแห่งคุณภาพ ประเภทต่างๆ การฝึกอบรมจะต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและทำซ้ำบ่อยๆ ตามที่จำเป็น

4.1.7 จงสร้างภาวะผู้นำขึ้น

การสร้างภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเป็นผู้นำตนเองให้ได้เป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างวัฒนธรรมแห่งคุณภาพให้เกิดขึ้นในองค์กร

4.1.8 จงกำจัดความกลัวให้หมดไป

องค์กรและผู้บริหารจะต้องสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ หัวหน้างานและพนักงานจะต้องกล้าที่จะสอบถามในสิ่งที่ตัวเองไม่รู้หรือไม่เข้าใจโดยไม่ต้องกลัว ผู้บริหารจะต้องเปิดโอกาสและกระตุ้นให้พนักงานกล้าแสดงออกเพื่อเสนอแนะวิธีการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น

4.1.9 จงฟังกำแพงขวางกั้นระหว่างหน่วยงานต่างๆ

ผู้บริหารจะต้องกำจัดโครงสร้างที่เป็นอุปสรรค หรือกำแพงที่ขวางกั้น การติดต่อประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้หมดสิ้นไป เพื่อให้พนักงานที่อยู่ต่างหน่วยงานกันแต่มีงานเกี่ยวเนื่องกันกับการปรับปรุงคุณภาพ สามารถร่วมมือกันได้อย่างเต็มที่

4.1.10 จงกำจัดคำขวัญและเป้าหมาย

คำขวัญและเป้าหมายอาจจะไม่มีความหมายเลยหากปราศจากแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นการใช้คำขวัญและเป้าหมายเพื่อการจูงใจหรือกระตุ้นเตือนนั้น ผู้บริหารจะต้องมั่นใจว่าได้เสนอแนะวิธีปฏิบัติที่จะทำให้อาจบรรลุคำขวัญหรือเป้าหมายนั้นด้วยแล้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.1.11 จงกำจัดจำนวน โควต้าที่เป็นตัวเลข

การกำหนดโควต้าการผลิตมักจะทำให้ ผู้บริหารจึงไม่ควรจะใช้โควต้าการผลิตที่ระบุเป็นจำนวนตัวเลขขั้นต่ำเพื่อการวัดผลงานของพนักงานเพียงอย่างเดียว

4.1.12 การกำจัดสิ่งกีดขวางความภาคภูมิใจของพนักงาน

การมุ่งเน้นที่เป้าหมายหรือ โควต้าการผลิตมากกว่าการมุ่งเน้นที่คุณภาพ จะทำให้ความภาคภูมิใจของพนักงานในผลงานของตนเองลดน้อยลง เพราะไม่ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพ การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความพอใจในงานมากขึ้น

4.1.13 จงจัดทำแผนการศึกษาและทำการฝึกอบรมบ่อยครั้ง

แผนการศึกษาและฝึกอบรมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะรองรับ โครงการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การฝึกอบรมจึงเป็นการพัฒนาพนักงาน และเป็นการลงทุนระยะยาวที่จะมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร

4.1.14 จงลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุผลสำเร็จของการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารจะต้องจัดองค์การและนำตนเองเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับปรุงคุณภาพด้วย โดยการลงมือปฏิบัติด้วยการเป็นส่วนหนึ่งของทีมงานและเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารต้องยึดมั่นผูกพันในคุณภาพอย่างจริงจัง และต้องเป็นการผูกพันในระยะยาว มิใช่การเฝ้าผลสำเร็จในระยะสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับหลักการบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง ก็คือหลักการทั้ง 14 ข้อข้างต้น เป็นเรื่องที่ธุรกิจอุตสาหกรรม หรือองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งทางด้านการศึกษาศึกษาควรยึดถือปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสินค้า หรือบริการของตนเองให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยต้องเริ่มต้นที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรจะต้องมีปณิธานที่มุ่งเน้นแต่ตั้งแต่วินาทีแรกอย่างจริงจังและต่อเนื่องตลอดไป

4.2 วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง

เดมมิ่งได้พัฒนาแนวคิดของซีวฮาร์ท เป็นกระบวนการ หรือวงจรคุณภาพที่รู้จักกันดี ชื่อว่า "PDCA" ดังนี้ (Bennett. 1992 : 1 ; Citing Deming. 1949)

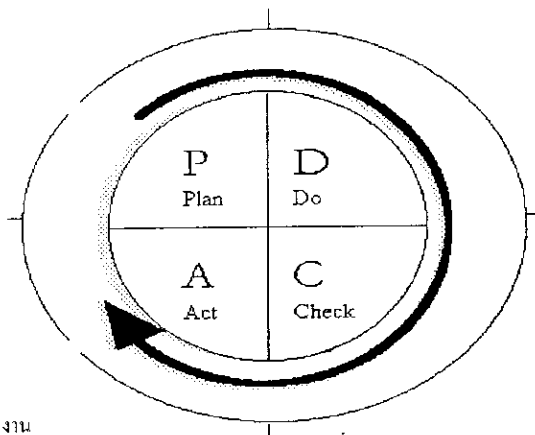
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

การวางแผน เพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น

1. การกำหนดที่จุดค้า
2. การกำหนดภาพ
3. การเตรียมวิวัฒนะที่ข้อมูล
4. การระดมสมอง
5. เทคนิคกลุ่มโนนาม
6. ดันไม้แห่งปัญหา
7. เมตริกซ์การประเมิน
8. แผนภาพเชิงเหตุและผล

การปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด จากกาเปลี่ยนแปลง

1. การกำหนดที่กระบวนการทำงาน
2. การทำให้ได้มาตรฐานด้านกระบวนการ
3. การจัดระบบสารสนเทศอ้างอิงที่ควบคุมได้
4. การฝึกอบรมอย่างเป็นทางการสำหรับ กระบวนการมาตรฐาน

การปฏิบัติตามแผน ที่วางไว้ในขั้นแรก

1. ทักษะควมเป็นผู้นำ
2. รูปแบบเชิงทดลอง
3. การขจัดความขัดแย้ง
4. การฝึกอบรมระหว่างการทำงาน

การตรวจสอบเพื่อดูว่าการเปลี่ยนแปลงได้ผลหรือไม่ และเพื่อแสวงหากระบวนการ ที่เลือกสรร

1. ระบบตรวจสอบข้อมูล
2. การวิเคราะห์เชิงเส้น
3. แผนภูมิควบคุมการทำงาน
4. ดัชนีบ่งชี้ผลการปฏิบัติงานที่สำคัญ

ภาพที่ 3 วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Bennett. 1992 : 1 ; Citing Deming. 1949)

จากภาพที่ 3 เห็นได้ว่า วงจรคุณภาพของเคมมิ่ง มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

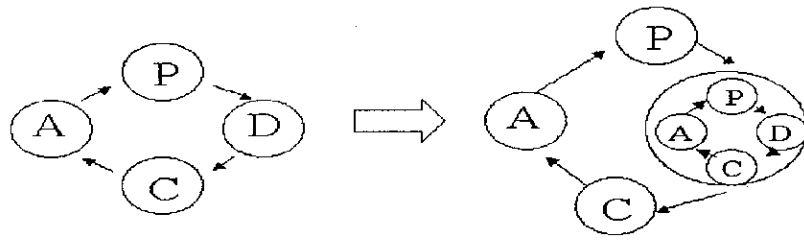
4.2.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง การจัดทำและวางแผนแก้ปัญหา ประกอบด้วย

- 1) กำหนดปัญหา โดยใช้วิธีประชุมกลุ่มและระดมสมอง (Brain Storming)
- 2) จัดลำดับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ก่อน แก้ไข โดยใช้เทคนิคนักควบคุมคุณภาพต่างๆ
- 3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เลือกปัญหาสำคัญมาแก้ไข ก่อน-หลัง
- 4) หาสาเหตุของปัญหา โดยใช้การระดมสมอง วิเคราะห์โดยใช้แผนภูมิ ก้างปลา (Fish Bone Analysis) หรือแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree Analysis)
- 5) หาวิธีแก้ไขปัญหา
- 6) ทำการวางแผนปฏิบัติงาน

4.2.2 การปฏิบัติตามแผน (DO) หมายถึง การลงมือแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ขั้นแรก

4.2.3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบว่า ภายหลังจากการแก้ปัญหาแล้วสภาพของปัญหานั้น ได้ลดลงถึงเป้าหมายของกลุ่มที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น ต้องการลดของเสียลงร้อยละ 25 ก็ต้องตรวจสอบดูว่า ภายหลังจากแก้ปัญหาลงแล้วของเสียได้ลดลงตามนั้นหรือไม่ ถ้ายังไม่ได้ตามเป้าหมายต้องวางแผนแก้ไขใหม่ต่อไป การที่จะทราบว่า ภายหลังจากแก้ปัญหาลงแล้วได้ผลแค่ไหน ต้องมีการเก็บข้อมูลภายหลังแก้ปัญหา แล้วนำไปเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการแก้ไขปัญหาในการเก็บข้อมูลก่อนและหลังแก้ปัญหานั้น ควรใช้เทคนิคการควบคุมภาพอย่างเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการเปรียบเทียบ

4.2.4 การปรับปรุงงาน (Action) หมายถึง กรณีภายหลังตรวจสอบผลแล้วปรากฏว่าไม่ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทางกลุ่มต้องมีการแก้ไข แล้วลงมือแก้ไขปัญหตามแผนใหม่ เสร็จแล้วต้องตรวจสอบผลใหม่ ถ้ายังไม่ได้ผลตามเป้าหมายก็ต้องกลับไปวางแผนใหม่ และลงมือแก้ไขใหม่ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 วงจรคุณภาพแบบต่อเนื่องของเดมมิ่ง (Bennett. 1992 : 3 ; Citing Deming. 1949)

จากภาพที่ 4 เห็นได้ว่า กระบวนการดำเนินการตามวงจร PDCA ต้องมีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การวางแผน หมายถึง การหาสาเหตุของปัญหาและวิธีแก้ปัญหา การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การลงมือแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ การตรวจสอบ หมายถึง การตรวจสอบดูว่าหลังจากการแก้ปัญหาแล้วสภาพของปัญหานั้น ได้ลดลงถึงเป้าหมายของกลุ่มที่ตั้งไว้หรือไม่ การปรับปรุงงาน หมายถึง การลงมือแก้ไขปัญหาคตามแผนใหม่หาก แนวทางการแก้ปัญหาที่กำหนดขึ้น ไม่บรรลุผล กระบวนการดำเนินการตามวงจร PDCA ต้องดำเนินการอย่างมีวินัยอย่างต่อเนื่อง

5. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.1 ประเภทของการศึกษาคณะสงฆ์

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน สามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ (พระเทพเวที. 2529 : 139 – 140)

5.1.1 การศึกษาที่เป็นระบบการศึกษาของคณะสงฆ์

การศึกษาประเภทนี้ แยกเป็นอิสระจากระบบการศึกษาของรัฐ ได้แก่

1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และการศึกษา ซึ่งจัดเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท และชั้นเอก

2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งจัดเป็น 9 ชั้น คือ ประโยค 1-2 และ เปรียญ 3 ถึงเปรียญ 9

5.1.2 การศึกษาที่คณะสงฆ์จัดให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐ

ได้แก่ การศึกษาซึ่งหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลในพระศาสนาเป็นผู้ดำเนินการ คือ

- 1) มหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง ซึ่งคณะสงฆ์รับเข้าเป็นการศึกษาของคณะสงฆ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 2) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งรัฐกำหนดให้จัดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์

5.1.3 การศึกษาที่จัดขึ้นอย่างอิสระ

การศึกษาประเภทนี้ มีความอิสระทั้งจากกระบวนการศึกษาของคณะสงฆ์เอง และระบบการศึกษาของรัฐ ได้แก่ โรงเรียนอภิธรรม

สรุปได้ว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และแผนกบาลีเป็นการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพระธรรมวินัยเพื่อปฏิบัติตามคำสอนในพระพระพุทธศาสนา หรือเป็นการศึกษาเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระบรมศาสดา โดยเฉพาะซึ่งเป็นคนละส่วนกับการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

5.2 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการแก่โรงเรียนปริยัติธรรม

5.2.1 กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานกับ โรงเรียนที่อยู่ภายในพื้นที่และเก็บข้อมูล หรือการให้ข้อมูลจัดการประชุม ให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารวิชาการและง่ายต่อการจัดทำสถิติข้อมูล เช่น กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม 9 เป็นกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี สกลนคร หนองบัวลำภู เลย และขอนแก่น

สำหรับหน้าที่กลุ่ม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีหน้าที่ในการสำรวจสถิติ ข้อมูลของโรงเรียน ร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและศูนย์ครุปฏิบัติ นิเทศก์ประจำจังหวัด จากนั้นก็จะนำข้อมูลที่สำรวจได้ไปประเมินและวางแผนด้านงบประมาณ รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเหล่านี้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ละแห่งเพื่อให้โรงเรียนเหล่านั้น ได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวด้านจำนวนนักเรียน บุคลากรของโรงเรียนอื่น ๆ

เพื่อจะได้วางแผน หรือกำหนดนโยบายของโรงเรียนได้ถูกต้องต่อไป นอกเหนือจากหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มโรงเรียนยังมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลดังกล่าวแก่ศูนย์ครูพระปริยัตินิกายเถรวาท ประจำจังหวัด หรือกองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย (กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม 9. 2545 : 2)

5.2.2 ศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ศูนย์ครูพระปริยัตินิกายเถรวาท

มีหน้าที่ในการจัดการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ครู อาจารย์รวมถึงการจัดการตำราเอกสารการศึกษา หลักสูตรการเรียนการสอนที่จำเป็นให้กับโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องทำสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน ครูอาจารย์เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทำการประเมินตรวจสอบทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนว่ามีทิศทางในการดำเนินงานเช่นไร ควรที่จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขหรือสนับสนุนในด้านใดบ้าง โดยเฉพาะหน่วยงานนี้จะต้องทำงานประสานสอดคล้องกัน ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้รับรู้ข้อมูลที่แท้จริงอันจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนา หรือให้การสนับสนุนได้อย่างถูกต้อง

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ในปัจจุบัน สามารถจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ดังนี้ ประเภทแรก การศึกษาที่เป็นระบบการศึกษาของคณะสงฆ์เองซึ่งแยกเป็นอิสระจากระบบการศึกษาของรัฐ ประเภทที่ 2 การศึกษาที่คณะสงฆ์จัดให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของรัฐ ได้แก่ การศึกษาที่หน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลในพระศาสนาเป็นผู้ดำเนินการ และประเภทที่ 3 การศึกษาที่จัดขึ้นอย่างอิสระทั้งจากระบบการศึกษาของคณะสงฆ์เองและระบบการศึกษาของรัฐ

6. การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จังหวัดหนองคาย

6.1 การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 (ที่ใช้ในปัจจุบัน) มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดี ประพฤติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่สมณภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อ

พระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุ สามเณรเหล่านี้ลาสิกขาไปแล้ว ก็
สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่
ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปได้

ในระยะเริ่มแรกของการจัดการศึกษาประเภทนี้ มีเจ้าอาวาสเพียง 51 แห่ง ที่ได้
เสนอขอจัดตั้งโรงเรียนต่อกรมการศาสนา ในปัจจุบันการศึกษาประเภทนี้ ได้เจริญก้าวหน้า
ขึ้นมาโดยลำดับมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ
ทั่วประเทศ 403 โรง มีนักเรียนจำนวน 75,000 รูป (กรมการศาสนา. 2544 : 2)

6.2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดหนองคาย มีการจัดการศึกษาออกเป็น
3 แผนก คือ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา คณะสงฆ์จังหวัดหนองคาย
ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของพระภิกษุและสามเณร จึงได้จัดตั้ง
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น โดยได้เริ่มต้นจัดตั้งขึ้นที่โรงเรียนบาลีสาริต
ศึกษาของมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วัดศรียะเกศ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2514 และต่อมาได้มีผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนเพิ่มอีก
14 แห่ง ตามลำดับเวลา ดังนี้

1. โรงเรียนวัด โโกเสยเขต ตั้งอยู่ที่วัด โโกเสยเขต ตำบลปะโค อำเภอเมือง
จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พ.ศ. 2533 โดยพระครูประกายวิสุทธิ
เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
2. โรงเรียนวัดศรีโสภณธรรมทาน ตั้งอยู่ที่วัดศรีโสภณธรรมทาน ตำบลบึงกาฬ
อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 โดยพระครูโสภาส
ธรรมรส เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
3. โรงเรียนวัดเขตอุดมตั้งอยู่ที่วัดเขตอุดม ตำบลวัดธาตุ อำเภอเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 โดยพระครูวินัยธรพงษ์วิเศษ
มหาบุญโญ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
4. โรงเรียนไตรภูมิ ตั้งอยู่ที่วัดไตรภูมิ ตำบลเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย
ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2534 โดยพระครูโสภิตจันทสาร เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง

5. โรงเรียนวัดช้างเผือก ตั้งอยู่ที่วัดช้างเผือก ตำบลพรานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 โดยพระครูศรีนพบุรารักษ์เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
6. โรงเรียนวัดพระธาตุวิทยา ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุราษฎร์บำรุง ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2535 โดยพระครูสุญาณโตกิตเป็น ผู้ริเริ่มก่อตั้ง
7. โรงเรียนวัดพระธาตุบังพวน ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุบังพวน ตำบลพระธาตุบังพวน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 โดยพระครูเจตยานุรักษ์เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
8. โรงเรียนวัดอัมพวัน ตั้งอยู่ที่วัดอัมพวัน ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2535 โดยพระครูศรีปริยัติกิตติ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
9. โรงเรียนวัดเวฬุวัน ตั้งอยู่ที่วัดเวฬุวัน ตำบลชุมภูพร อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2536 โดยพระปลัดแสง จิตธมโมเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
10. โรงเรียนวัดโพธิ์สมภาร ตั้งอยู่ที่วัดโพธิ์สมภาร ตำบลคำบกกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2537 พระครูสถิตจันทโชติ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
11. โรงเรียนวัดป่าน้ำทอนใต้ ตั้งอยู่ที่วัดป่าน้ำทอนใต้ ตำบลค่านศรีสุข กิ่งอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 พระมหาผิน อคปญโญ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
12. โรงเรียนวัดคอนโพธิ์ธรรมสถาน ตั้งอยู่ที่วัดคอนโพธิ์ธรรมสถาน ตำบลโพนสา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2538 พระครูประดิษฐ์ นิมานการ เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
13. โรงเรียนวัดจันทรสამັคคี ตั้งอยู่ที่วัดจันทรสამັคคี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2540 พระราชธรรมโมลี เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง
14. โรงเรียนวัดโพธิ์งาม ตั้งอยู่ที่วัดโพธิ์งาม ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ตั้งเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2540 พระสุนทรธรรมธาดา เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง

ปัจจุบันมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดหนองคาย รวมทั้งสิ้น 15 โรงเรียน มีครูอาจารย์ทั้งที่เป็นพระภิกษุและคฤหัสถ์จำนวน 202 รูป/คน สามารถช่วยเหลือผู้ค้อยโอกาสและมีฐานะยากจน หรือผู้ต้องการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้ โดยผู้ที่เข้ามาบวชเรียนศึกษา ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 2,914 รูป

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย เป็นสถานศึกษา ที่จัดให้กับพระภิกษุสามเณรที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา หรือเทียบเท่า ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในการบริหารจัดการ จึงมีรูปแบบเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ซึ่งได้จัดแบ่งการบริหารงานออกเป็น 6 สายงานหลัก คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ งานบริการ และงานประชาสัมพันธ์ (ปิยะ พันคำ. 2537 : 59)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ดำรง ฐานดี (2522 : 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ยุทธวิธีการสื่อสารในการพัฒนาชนบทของหน่วยงานของรัฐ ผลการวิจัย พบว่าหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ ได้มีการวางแผนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาชนบทจากหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนการเผยแพร่ความรู้ทางเทคนิคใหม่ ๆ ใช้เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นแต่ละหน่วยงานมีส่วนในการตัดสินใจสำหรับบทบาทของการสื่อสาร ซึ่งเคยถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำข่าวสารพัฒนาของรัฐ ไปสู่ชุมชนน่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นการกระตุ้นและเร่งเร้าให้ประชาชนในชนบทเข้ามามีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจกันเองว่าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชุมชนของตนเองอย่างไร รัฐเป็นเพียงผู้ชี้ทางและช่วยแก้ปัญหาเมื่อชุมชนเหล่านั้นต้องการ รวมทั้งควรปรับปรุงวิธีการสื่อสาร การพัฒนาให้เข้าอยู่ในระบบเดียวกัน

จริยะ วิโรจน์ และคณะ (2537 : 30-35) ได้วิจัยและประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการ ประเด็นการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนอยู่ใน

ระดับที่ส่วนประเด็นการจัดและพัฒนารายการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ภูมิสา ปราบริปู (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติ แผนกสามัญศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน พบว่า ภายใต้อิทธิพลของการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนประเด็นการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นการจัดและพัฒนารายการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และการสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

สวัสดิ์ สายขุนทด (2537 : 87-88) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ประสบปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสบปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับการใช้ห้องปฏิบัติการเสริมความรู้และทักษะแก่นักเรียน การผลิตและใช้สื่อ และการจัดบริการห้องสมุด นอกจากนี้ประสบปัญหาในระดับปานกลาง

สุวัฒน์ แสนทวี (2538 : 165 – 185) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดโครงสร้าง การบริหารงานวิชาการอย่างเป็นทางการ มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มีการจัดการหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรเพียงพอ ครูส่วนใหญ่ศึกษาหาความรู้เรื่องหลักสูตร ด้วยการศึกษจากเอกสารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอน โดยการส่งครูเข้ารับการอบรมโรงเรียนจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ สำหรับการจัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม มีการจัดกิจกรรมห้องสมุดและมีการจัดกิจกรรมนันทนาการใน โดยการประชุมอบรมโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องสื่อการเรียนและค้นคว้าในห้องสมุด

บุญสม ทับสาย (2539 : ง) ได้ทำการศึกษาคำแนะนำการประเมินงานวิชาการด้วยตนเอง ในโรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญ เขตการศึกษา 1 ผลงานวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการประเมินงานวิชาการด้วยตนเองทั้ง 5 งาน

1) งานด้านการวางแผนงานวิชาการ 2) งานด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการ
 3) งานด้านการจัดการเรียนการสอน 4) งานด้านการวัดผลประเมินการเรียน และ
 5) งานด้านการบริหารวิชาการ โดย 4 งานแรกมีการดำเนินงาน 6 ด้าน คือ 1) กำหนดกิจกรรม
 การประเมินงานด้วยตัวเอง 2) การสร้างความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 3) การมอบหมายงาน
 4) การดำเนินการประเมิน 5) การสรุปผลการประเมิน 6) การนำผลการประเมินไปใช้สำหรับ
 งานด้านการบริหารงานวิชาการมีการดำเนินงานเพียง 5 ด้านโดยไม่ได้ดำเนินการในด้านการ
 กำหนดกิจกรรมการประเมินงานด้วยตนเอง ส่วนปัญหาในการประเมินงานวิชาการด้วยตนเอง
 พบว่าในงานด้านการวางแผนงานวิชาการ และงานด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน
 ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ บุคลากรใน โรงเรียนขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการกำหนด
 กิจกรรมการประเมินและขาดทักษะในการกำหนดเกณฑ์ หรือรายการประเมิน รวมทั้งโรงเรียน
 ไม่สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการทำงาน สำหรับงานด้านการพัฒนา
 และส่งเสริมทางวิชาการพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน
 ขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดกิจกรรมการประเมิน และขาดบุคลากรที่จะให้ความรู้

ปนัดดา พรพิงเนส (2540 : 45) ได้ทำการศึกษา สภาพปัญหาการดำเนินงาน
 วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนที่
 ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2539 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียน
 ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานวิชาการดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการ มีการกำหนดนโยบายการ
 ปฏิบัติงานจัดทำแผนปฏิบัติงาน และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน รวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติงาน
 วิชาการ โดยให้ผู้ปฏิบัติรายงานสายบังคับบัญชา 2) การจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดโดย
 สอบถามความถนัด ความสนใจและความสมัครใจของครู รวมทั้งจัดตามวุฒิทางการศึกษา
 ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของครู 3) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ได้มี
 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และติดตามผล โดยให้คำสั่งรายงานการอบรมสัมมนาทุก
 ครั้ง 4) การจัดสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนจัดห้องสื่อการเรียนเพื่อให้บริการสื่อการเรียน
 การสอนแก่ครูโดยเฉพาะ 5) การจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัด
 ห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น ห้องพยาบาล ห้องสมุด ฯลฯ 6) การจัดการ
 เรียนการสอนมีการเตรียมการสอน จัดสอนซ่อมเสริม และติดตามผลการเรียนการสอน โดย
 นิเทศการสอนและติดตามจากผลการเรียนของนักเรียน 7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและติดตามประเมินผล โดยให้ครูผู้ปฏิบัติประเมินและ
 รายงาน 8) มีการจัดทำข้อสอบที่มาตรฐาน เพื่อจัดทำเป็นคลังข้อสอบ มีการนำผลการวัดผล

และประเมินผล โดยการจัดทำสถิติข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลนักเรียน 9) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนส่วนปัญหาการดำเนินงานวิชาการ พบเป็นส่วนน้อย

สุวัฒนา เลียบวัน (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของภาคศึกษาศาสตร์ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในภาคศึกษาศาสตร์สถาบันราชภัฏ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของภาคศึกษาศาสตร์สถาบันราชภัฏ 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของภาคศึกษาศาสตร์ตามทัศนะของผู้บริหารกับอาจารย์ในภาคศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประชากร เป็นผู้บริหารจำนวน 90 คน อาจารย์ในภาคศึกษาศาสตร์ จำนวน 119 คน ในสถาบันราชภัฏ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบงานบริหารของสถาบันราชภัฏ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานของภาคศึกษาศาสตร์ ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในภาคศึกษาศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของภาคศึกษาศาสตร์ ทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในภาคศึกษาศาสตร์ มีความแตกต่างกัน 5 ด้าน คือ ด้าน หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การนิเทศงานวิชาการ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน การบริการวิชาการแก่สังคม และไม่แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน

อภิสมัย วุฒิพรพงษ์ (2540 : 92) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการ ดังนี้ 1) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีการนำแนวและแผนการจัดการประสบการณ์มาปรับปรุงหรือพัฒนา ก่อนที่จะนำไปใช้โดยปรับเนื้อหาและกิจกรรม ให้เข้ากับโรงเรียนและชุมชน 2) งานการเรียนการสอน เน้นการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กวัยเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดครูเข้าสอนตามวิชาเอกและโท การศึกษาปฐมวัยติดตามและ

ประเมินการจัดกิจกรรม จัดทำบันทึกการสอน 3) งานประชุมทางวิชาการ ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมกับหน่วยงานต้นสังกัด มีการติดตามประเมินผลโดยการสนทนา พูดคุย และสอบถาม ปัญหาของโรงเรียนที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ จำนวนนักเรียนในชั้นมากเกินไปอาคารเรียน และห้องเรียน มีไม่เพียงพอ บางโรงเรียนไม่มีสนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นสนาม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 81 – 86) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบการจัดห้องเรียน ศูนย์สื่อและเครื่องเล่นระดับก่อนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการจัดห้องเรียนศูนย์สื่อและเครื่องเล่นระดับก่อนประถมศึกษา ที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ได้จากการวิจัยประกอบด้วยคณะทำงานในระดับจังหวัด ซึ่งให้ความร่วมมือระดับมาก ในด้านการติดตามการดำเนินงาน การนิเทศห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานทันตามกำหนดในแผน และให้วิธีการประเมินคณะทำงาน เมื่อมีปัญหาและอุปสรรครวมทั้งการสรุปผล รายงานผล ครูและห้องเรียน ทดลองดำเนินการจัดห้องเรียนศูนย์สื่อ และเครื่องเล่น 2) ผลการจัดห้องเรียนศูนย์สื่อ และเครื่องเล่นต่อพัฒนาการการเล่นของเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาภาพรวมพบว่า เด็กในกลุ่มอายุ 5 – 6 ขวบ มีระดับพัฒนาการเล่นอยู่ในชั้นการเล่นร่วมกัน 3) ผลการจัดห้องเรียนศูนย์สื่อการเรียนเครื่องเล่นตามช่วงความสนใจในการเล่นของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า เด็กส่วนใหญ่มีความสนใจในการเล่น เด็กกลุ่มอายุ 4-5 ขวบ มีระดับพัฒนาการเล่นในชั้นการเล่นร่วมกัน กลุ่มอายุ 5-6 ขวบ มีพัฒนาการเล่นในชั้นต่างคนต่างเล่น ทั้งนี้เพราะสมรรถนะในการสร้างผลงานในเด็กกลุ่มอายุที่สูงขึ้น จะมีสมรรถนะในการทำงานมากกว่าเด็กอายุกลุ่มน้อย 4) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนต่อโครงการการศึกษา รูปแบบการจัดห้องเรียนศูนย์สื่อ เครื่องเล่นระดับก่อนประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ เห็นว่าเป็นสิ่งนำมาปฏิบัติได้ มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะไปดำเนินการ ครูผู้สอนมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานตามโครงการสื่อที่ครูผู้สอนที่ได้มาส่วนใหญ่สามารถใช้ตรงตามวัตถุประสงค์

ศรีทน นนทะแสง (2542 : 98) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน ควรตระหนักในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กระตุ้นให้นักเรียนดำเนินการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนให้นักเรียนมีการปกครองในรูปแบบคณะกรรมการ และควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบหน้าที่ มีการเสียสละเพื่อส่วนรวมและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์ (2543 : 117) ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า การจัดการองค์กรในโรงเรียนไม่ชัดเจนมีความยุ่งยากซับซ้อน บุคลากรไม่เข้าในระเบียบปฏิบัติงบประมาณมีน้อย บุคลากรขาดความรู้และประสบการณ์ ขอบข่ายของงานไม่ชัดเจนทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติในทุกด้าน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ต้องขาดทั้งงบประมาณในการสนับสนุนและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนการสอนและนำไปใช้อย่างชาญฉลาด

พระมหาสำราญ อัศววิชา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาจะเกิดขึ้นจากการอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้กับผู้สอนน้อยเกินไป จำนวนคู่มือครูแต่ละรายวิชามีไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติม โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย และขาดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพ

ราช วชิรดิถก (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 4 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้ ประการแรกเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติใน กระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 4 ประการที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในกระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสอน จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน และประการสุดท้ายเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 242 รูป ครูสอน 297 รูป รวม เป็น 539 รูป ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ที่ตั้งอยู่ใน เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 4 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และเพชรบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารและครูสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงาน ในกระบวนการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผู้บริหารและครูสอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานบุคคลไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารและครูสอน ที่มี

อายุ และวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงาน บุคคลไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ อายุจริง และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ปัญหาการบริหารงานบุคคล ได้แก่ ระบบการคัดเลือกบุคคลขาดความชัดเจน บุคลากรขาดขวัญกำลังใจและโรงเรียนมีงบประมาณน้อย ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีหน่วยงานเฉพาะดำเนินงานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester, 1966 : 413) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารวิชาการมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สาธิตวิธีสอนเพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสลับเปลี่ยนการเขียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการและประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาในการจัดการสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกโสตทัศนศึกษา วัสดุอุปกรณ์การสอน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครูส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

จากการทบทวนรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังได้กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ สวัสดิ์ สายขุนทด (2537 : 87-88) ที่พบว่าปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ประสบปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก พระมหาจันทรวิญญู ปะการะโพธิ์ (2543 : 117) พบว่า การจัดการองค์กรในโรงเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีความไม่ชัดเจน ยุ่งยากซับซ้อน บุคลากรไม่เข้าในระเบียบปฏิบัติ งบประมาณมีน้อย บุคลากรขาดความรู้ และประสบการณ์ ขอบข่ายของงานไม่ชัดเจนทำให้มีปัญหาในการปฏิบัติในทุกด้าน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ขาดทั้งงบประมาณในการสนับสนุนและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนการสอนและการนำไปใช้ พระมหาสารวย อติวิชา (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้การอบรมเกี่ยวกับโครงสร้างของ

หลักสูตร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้กับผู้สอนน้อยเกินไป จำนวนคู่มือครูแต่ละรายวิชามีไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน ขาดแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติม โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อการสอน ขาดสื่อการสอนที่ทันสมัย และขาดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผลที่มีคุณภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยประการแรก ไว้ว่าผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ เป็นรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก

สำหรับสมมติฐานการวิจัยประการที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยบางเรื่องที่ยังชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกันแต่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็น หรือทัศนคติเกี่ยวกับระดับปฏิบัติงานในเรื่องเดียวกัน แตกต่างกันได้แก่ ผลการวิจัยของ สุวัฒน์ เถียรวัน (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในภาควิชานี้ พบว่า มีจำนวนถึง 5 ด้านที่ระดับความคิดเห็นของคนสองกลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนี้ ด้านหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศงานวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการบริการวิชาการแก่สังคม จิรภา มาช่วย (2541 : บทคัดย่อ) พบว่า หัวหน้าสถานศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชา พบว่า หัวหน้าสถานศึกษากับหัวหน้าหมวดวิชา มีการรับรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการโดยรวม และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชัยรัช เก่งงาน (2543 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างาน และอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ เป็นรายด้านและโดยรวม แตกต่างกัน